

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The Right of Self-determination) เป็นสิทธิที่ถูกรบุคคละ, กลุ่มบุคคลและ/หรือ รัฐต่าง ๆ กล่าวอ้างกันเป็นอย่างมากตั้งแต่ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา นอกจากนี้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองยังเป็นสาเหตุชั้นพื้นฐานของปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐต่าง ๆ ในทวีปต่าง ๆ ทั่วโลก สาเหตุสำคัญที่ทำให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองกลายเป็นชนวนแห่งการขัดแย้งดังกล่าว ก็เนื่องมาจากเนื้อหาของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ได้แสดงอย่างชัดเจนว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองจะสามารถนำไปใช้ในกรณีใดได้บ้าง

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองถูกกล่าวถึงในรายละเอียดเป็นครั้งแรก โดยมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติที่ 1514 (xv) เพื่อเป็นหลักการที่ใช้ในการสนับสนุนให้ดินแดนอาณานิคมต่าง ๆ ได้รับอิสรภาพจากการปกครองของประเทศที่ปกครองดินแดนอาณานิคม ซึ่งผลจากมติที่ 1514 นี้ ทำให้การดำเนินการปลดปล่อยอาณานิคมประสบความสำเร็จ อาณานิคมแทบทั้งหมดต่างก็ได้รับอิสรภาพ และได้รับเอกราช จนทำให้เป็นที่ยอมรับกันว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นหลักการขั้นพื้นฐาน ที่นำไปสู่การได้รับเอกราชของดินแดนอาณานิคมต่าง ๆ แต่เมื่อการดำเนินการปลดปล่อยอาณานิคมโดยทั่วไปประสบความสำเร็จแล้วนั้น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง ได้ถูกนำไปกล่าวอ้างเพื่อนำไปใช้ในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การให้เอกราชแก่ดินแดนอาณานิคมด้วย การนำสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองไปกล่าวอ้างในกรณีอื่น ๆ เช่นนี้ นำไปสู่ปัญหาที่ว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองจะนำไปใช้กับกรณีของรัฐหนึ่ง ๆ เข้าไปยึดครองดินแดนของรัฐอีกรัฐหนึ่งเอาไว้ เพื่อแสวงหาประโยชน์แต่ลักษณะโดยทั่วไปไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะถือว่าเป็นดินแดนอาณานิคม, (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเรียกดินแดนเช่นนี้ว่า ดินแดนที่ตกอยู่ในสภาพเสมือนอาณานิคม) ซึ่งเป็นกรณีที่คล้ายคลึงกันได้หรือไม่เพราะดินแดนที่ตกอยู่ในสภาพเสมือนอาณานิคมถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ดินแดนอาณานิคม แต่ก็ เป็นดินแดนที่รัฐผู้ยึดครองดินแดนได้สิทธิเหนือดินแดนมาโดยผิดกฎหมายเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าการศึกษาดังประวัติ, ความเป็นมาแนวคิดและหลักการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง รวมทั้งการศึกษาว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง จะสามารถนำไปใช้ในกรณีสภาพเสมือนอาณานิคมได้หรือไม่ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการ เรียบเรียงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อเป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยลดความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักการ สาระสำคัญ และผลบังคับใช้ของ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในกรณีดินแดนที่ตกอยู่ในสภาพเสมือนอาณานิคม
2. เพื่อศึกษาหาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของบุคคลที่จะเป็นผู้กล่าว อ้างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง
3. เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อขัดแย้งในประเด็นทางกฎหมาย ในเรื่องเกี่ยวกับการอ้างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นเรื่องที่กว้างขวาง มาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเน้นหนักไปในการแสดงให้เห็นถึงประวัติ, ความเป็นมา รวมทั้งแนวคิดที่เป็นแก่นสารของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง โดยในขณะที่เดียวกันก็จะแสดงด้วย ว่าแนวความคิดใหม่ที่เบี่ยงเบนไปจากหลักการเดิมของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองมีสถานะ ทางกฎหมายเป็นอย่างไรและหลักการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง จะสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในกรณีสภาพเสมือนเป็นอาณานิคมได้แค่ไหน เพียงไร ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษา ถึงหลักกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่มีการระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ (The United Nations Charter), กติกาของสันนิบาตชาติ (The League of Nations Covenants), มติต่าง ๆ ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและสิทธิในการ กำหนดอนาคตตนเอง คำพิพากษาและความเห็นแนะนำของศาลโลก (The International Court of Justice), และความเห็นของนักกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางส่วน รวมทั้งศึกษาจาก

ข้อพิพาทและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนระหว่างประเทศด้วย เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

การศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีการในลักษณะวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากเอกสารทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในรูปแบบของตำรากฎหมาย, บทความทางสาขาวิชานิติศาสตร์, ตัวยกกฎหมายในกฎบัตรสหประชาชาติ, มติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ, สนธิสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง, คำพิพากษา, ความเห็นแนะนำ (Advisory Opinion) ของศาลโลก (The International Court of Justice) ประกอบกับเอกสารในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในรูปแบบของหนังสือและบทความเกี่ยวกับความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเอกสารทั้งหมดนี้จะได้นำมาประมวลเป็นข้อมูลและวิเคราะห์หาข้อสรุปและนำมาแก้ไขปัญหารวมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลงไปด้วย

สมมติฐานและทฤษฎีที่สำคัญ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมมติฐานเบื้องต้นมีว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นสิทธิของปวงชนทั้งมวลในดินแดนอาณานิคม และเป็นสิทธิของปวงชนทั้งมวลในดินแดนเสมือนอาณานิคมด้วย

หลักเกณฑ์และทฤษฎีกฎหมายที่จะนำมาศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อนำไปสู่คำตอบและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีดังนี้

1. หลักในเรื่องความเท่าเทียมกันของมนุษย์ (Equality of Humans)
2. หลักในเรื่องความเท่าเทียมกันของรัฐ (Equality of States)
3. หลักการเรื่องการไม่ใช้กำลังในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
4. หลักการเรื่องความยินยอมและเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐ (Consent and Sovereignty of States)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เกิดความเข้าใจในตัวบท และหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติและสนธิสัญญา และ

ในมติต่าง ๆ

2. ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ-
สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง

3. สามารถนำแนวทางที่ได้รับการเสนอแนะในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไปใช้แก้ไขข้อ
ขัดแย้งในประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการอ้างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย